

Očekávaný vývoj mezd

Otázky a odpovědi pro Hospodářské noviny, širší verze

Bohuslav Čížek, Stanislav Sedláček

Jaký růst mezd na příští rok očekáváte? Je zásadně rozdílná situace ve velkých podnicích a v segmentu SME?

Očekávání základního nárůstu nominálních hrubých mezd vycházející z posledního šetření, které provádíme mezi nefinančními podniky společně s ČNB, se pohybovalo kolem 1,8 %. Současné výsledky ekonomiky a mzdový vývoj/vyjednávání ale potvrzují, že výsledná hodnota růstu mezd může být nakonec mírně vyšší.

Makroekonomické číslo, kromě nárůstu mezd v nepodnikatelském sektoru bez vazby na přidanou hodnotu, bude opět ovlivněno i faktory jako vyplácené prémie či struktura nárůstu mezd. Rozdílnost situace mezi velkými a malými podniky statisticky nesledujeme, spíše mezi jednotlivými firmami celkově, kde u řady našich úspěšných členů vidíme nárůsty mezd i kolem 3-4 %. Setkali jsme se s několika spíše výjimečnými případy nárůstu kolem 5 %, ale i s hodnotami blízkými 0-1 %.

Právě rozdílnost podmínek a výsledků neumožňuje „vyšší čísla“ použít pro všechny firmy. Nejedná se tedy o většinové hodnoty a očekávaný průměrný makroekonomický nárůst pro příští rok se nakonec může pohybovat mírně nad výsledkem z našich šetření, mezi 2 a 3 %. Tedy nikoliv v hodnotách uváděných v predikcích ČNB či v požadavcích odborů.

Dlouhodobě samozřejmě, pokud naše ekonomika bude nadále růst a investovat a bude se měnit i struktura zaměstnanců ve směru k pozicím s vyšší přidanou hodnotou, mohou být do budoucna nárůsty reálných mezd i vyšší. Ale to je „pokud“.

Rok 2016 z pohledu tempa ekonomického růstu zmírní, odezní některé jednorázové efekty a budeme navazovat na vyšší srovnávací základnu. Stále zůstávají omezené možnosti nárůstu cen produkce. Rozhodně se neočekává, že by bylo možné promítnout mzdový nárůst úměrně do nárůstu cen výstupů firem. Ke konci roku také může začít postupně odeznívat výhoda slabší koruny vůči euru. Firmy nyní musí investovat a uvažují v dlouhodobém kontextu.

Přesto, že ekonomika roste, najdeme i odvětví zasažená různými vlivy, kde situace není tak pozitivní. Pokračující trend poklesu poptávky po ropě a trvajících pokles jejich cen omezil investice do těžebních zařízení, což ovlivňuje sektory, která je vyrábějí. Pokračující pokles cen elektrické energie a omezování dotací na zelenou energii omezily investice do zařízení na výrobu elektrické energie z obnovitelných zdrojů, což ovlivňuje objem objednávek nových zařízení v sektorech, která je vyrábějí.

Výše uvedené vlivy a zvyšující se dovoz oceli z Číny do EU za nízké ceny působí na omezování poptávky po oceli dodávaných evropskými výrobci a negativně ovlivňuje sektor hutnictví a ocelářství.

Například tedy ve firmách ze zmíněných odvětví nelze očekávat výrazné nárůsty mezd, nárůst sjednaný v kolektivních smlouvách vyššího stupně se bude pohybovat kolem 1,5-2%.

V jakém sektoru cítíte nejsilnější mzdové tlaky a kde naopak nejslabší? (případně se hodí i postřeh založený na rozdílnosti regionů)

Situace na trhu práce v průmyslu je nyní spojená s jeho dobrými výsledky a s nedostupností nových kvalitních zaměstnanců, kde právě rychleji rostoucí odvětví jako je automobilový průmysl a jeho subdodavatelé začínají postupně narážet na nedostatek tuzemské pracovní síly, zejména kvalifikované. Zde lze pak pozorovat i vyšší prostor pro růst mezd, jen zdůrazňujeme, že tento prostor je spojen s pozitivními výsledky firem a rostoucími zakázkami. Logicky pak v dominantních odvětvích zpracovatelského průmyslu, kromě promítnutí lepších se výsledků podniku do navyšování mezd, jsou nabízeny i v rámci celé ekonomiky nadprůměrné mzdy s cílem udržet či získat zaměstnance.

Takže standardně vyšší „mzdový tlak“ se týká nedostatkových profesí v odvětvích jako strojírenství, elektrotechnika, ale například i v dopravě řidičů, ve stavebnictví projektantů apod.

Regionálně bude obecně nejvyšší tlak na mzdový nárůst v okresech s nejnižší a nízkou mírou nezaměstnanosti.

Ovlivňuje aktuální téměř nulová inflace mzdová vyjednávání na příští rok? Je nízký růst cen používán jako argument?

Samozřejmě nízká míra inflace umožňuje růst reálných mezd zaměstnanců i při nižších nominálních nárůstech. Navíc pro podniky je důležitá cena jejich vstupů a výstupů a například index cen výrobců je nyní nižší (záporný) oproti růstu spotřebitelských cen. Hlavní argumenty jsou reálné výsledky a možnosti v dané firmě a očekávání ekonomického vývoje, potřeby investování, dlouhodobá stabilita a jistota zakázek apod. Jinými slovy, podniky při kolektivním vyjednávání nízkou inflací příliš často neargumentují a posuzují své možnosti růstu mezd především dle své ekonomické situace a výhledu.